

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 01.03.1994, sp. zn. 8 To 38/94, ECLI:CZ:KSPL:1994:8.TO.38.1994.1

Číslo: 31/1995

Právní věta: I. Stav tzv. syndromu patologického hráčství může být duševní poruchou, která má vliv na přičetnost pachatele ve smyslu ustanovení § 12, § 25 a § 32 tr. zák., a je proto třeba pro posouzení této otázky opatřit podklad ve znaleckém posudku o jeho duševním stavu podle § 105 odst. 2 tr. ř.

Soud: Krajský soud v Plzni

Datum rozhodnutí: 01.03.1994

Spisová značka: 8 To 38/94

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Přičetnost

Předpisy: 140/1961 Sb. § 12

§ 25

§ 32 141/1961 Sb. § 105 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 31/1995/I sb. rozh.

I. Stav tzv. syndromu patologického hráčství může být duševní poruchou, která má vliv na přičetnost pachatele ve smyslu ustanovení § 12, § 25 a § 32 tr. zák., a je proto třeba pro posouzení této otázky opatřit podklad ve znaleckém posudku o jeho duševním stavu podle § 105 odst. 2 tr. ř.

(Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 3. 1994 sp. zn. [8 To 38/94](#))

K odvolání obžalovaného F. S. Krajský soud v Plzni zrušil rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 4. 2.1994 sp. zn. 2 T 1/94 ve výroku o trestu a ve výroku o ochranném léčení a znovu rozhodl tak, že obžalovanému uložil podle § 282 odst. 1, § 35 odst. 1 a § 32 odst. 2 tr. zák. úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody na pět měsíců, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s dozorem, a dále mu podle § 72 odst. 1, 4 tr. zák. uložil ochranné psychiatrické léčení ve formě ústavní.

Z odůvodnění:

Rozsudkem citovaným ve výroku rozhodnutí Krajského soudu v Plzni rozhodl samosoudce Okresního soudu Plzeň-město tak, že obžalovaného vojína základní služby F. S. uznal vinným trojnásobným

trestným činem zběhnutí podle § 282 odst. 1 tr. zák. Uvedeného trestného činu se podle rozsudku soudu prvního stupně obžalovaný dopustil tím, že:

dne 2. 9. 1993 se nejpozději do 24.00 hod. nevrátil po vyšetření z Vojenské nemocnice v Plzni zpět k Vojenskému útvaru 8015 Stříbro, jak byl povinen, odjel do místa svého trvalého bydliště, kde se zdržoval, většinu času trávil hrou na hracích automatech, útvaru o sobě nepodával žádné zprávy a takto činil až do 18. 9. 1993, kdy jej jeho švagr dovezl kolem 17.00 hod. zpět k útvaru;

dne 7. 10. 1993 kolem 17.00 hod. opustil bez povolení nadřízených objekt Vojenského útvaru 8015 Stříbro, odjel do Prahy, kde opět většinu času trávil hrou na hracích automatech, přitom o sobě nepodal žádnou zprávu svým nadřízeným a neučinil ani žádné kroky k tomu, aby se k útvaru sám vrátil. Teprve dne 14. 10. 1993 zatelefonoval svému švagrovi a ten jej opět odvezl na Vojenskou policii v Praze;

dne 16. 10. 1993 v odpoledních hodinách opustil bez svolení nadřízeného ubytovací prostor Vojenského útvaru 8015 Stříbro a počal se znovu vzdalovat, nadřízeným o sobě nepodával žádné zprávy, ani neučinil nic pro svůj návrat k útvaru, opět hrál na hracích automatech v Praze, a takto si počínal až do

9. 11. 1993, kdy zavolal své matce, že je v Praze, a ta vyrozuměla švagra, který jej odvezl na Vojenskou policii v Praze.

Za uvedený trojnásobný trestný čin zběhnutí uložil Okresní soud Plzeň-město obžalovanému podle § 282 odst. 1 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 tr. zák., úhrnný trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, pro jehož výkon byl obžalovaný zařazen podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. do věznice s dozorem. Dále okresní soud rozhodl i o ochranném léčení a podle § 72 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zák. uložil obžalovanému ochranné psychiatrické léčení ve formě ústavní.

Proti citovanému rozsudku Okresního soudu Plzeň-město podal obžalovaný včas odvolání, které také zdůvodnil prostřednictvím svého obhájce. Poukazuje na to, že odvolání směřuje pouze do výroku o trestu, který se jeví jako nepřiměřeně přísný. Zdůrazňuje, že je nutno hodnotit v jeho prospěch ukončení páchané trestné činnosti, když byl vždy odvezen švagrem ať již k vojenskému útvaru nebo na vojenskou policii. Takové jednání obsahuje výrazné prvky dobrovolného ukončení páchané trestné činnosti. Dále poukazuje v odvolání na závěry znaleckého posudku, a to konkrétně na to, že trpí poruchou osobnosti a jeho schopnost ovládat jednání vůlí byla snížena více než o polovinu, když podle znalců obžalovaný trpí syndromem patologického hráčství. Obžalovaný se nebrání uložení ústavního léčení, ale naopak o tuto léčbu má vážný zájem. Má zato, že je možné na něho působit trestem výchovným. Proto se navrhuje, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a sám rozhodl tak, že bude obžalovanému uložen trest odnětí svobody s podmíněným odkladem na delší zkušební dobu.

Krajský soud jako soud odvolací přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, přihlížející přitom i k případným vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, a dospěl k těmto závěrům:

Nejprve je třeba konstatovat, že soud prvního stupně provedl v této trestní věci v souladu s trestním řádem všechny podstatné důkazy a z těchto důkazů také vyvodil správná skutková zjištění. Správná je i právní kvalifikace jednání obžalovaného. Rovněž nebylo zjištěno, že by v průběhu trestního stíhání byl obžalovaný jakkoliv zkrácen na svých právech na obhajobu.

Výrok o vině napadeného rozsudku je tedy správný.

Na druhé straně se však odvolací soud nemohl ztotožnit s tou částí výroku napadeného rozsudku,

kteřou byly uloženy trest a ochranné léčení. Otázka trestu a ochranného léčení spolu v daném případě velmi úzce souvisí. Odvolací soud je toho názoru, že byl uložen nepřiměřeně přísný trest odnětí svobody a že navíc, pokud jde o uložení ochranného léčení, použil soud prvního stupně nesprávné ustanovení trestního zákona.

Podle názoru odvolacího soudu se soud prvního stupně sice zabýval závěry znaleckého posudku z oboru psychiatrie, především pak tím závěrem, že obžalovaný měl ve vztahu k uvedené trestné činnosti podstatně snížené ovládací schopnosti, tedy tím, že uvedené schopnosti byly sníženy více než o polovinu, avšak na tyto závěry patřičně nereagoval při úvaze o uložení trestu, a to i s ohledem na skutečnost, že současně uložil i ochranné léčení.

Ze všech okolností daného případu je totiž zřejmé, že hlavní příčinou spáchání trestné činnosti bylo u obžalovaného právě to, že trpí syndromem patologického hráčství. Proto také hlavním účelem trestního stíhání by mělo být kromě uložení trestu i příslušné ochranné psychiatrické léčení, samozřejmě ve formě ústavní, jak to navrhovali znalci z oboru psychiatrie. Pokud ovšem soud prvního stupně v tomto případě uložil obžalovanému ochranné psychiatrické léčení podle § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák., má odvolací soud zato, že došlo k porušení trestního zákona, neboť toto ustanovení nelze na daný případ aplikovat.

Podle § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák. může soud uložit ochranné léčení tehdy, jestliže pachatel, který se oddává zneužívání návykové látky, spáchal trestný čin pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním; ochranné léčení však neuloží, je-li vzhledem k osobě pachatele zřejmé, že jeho účelu nelze dosáhnout. V daném případě je tedy uložení ochranného léčení, resp. možnost jeho uložení, vázána na to, že jde o pachatele, který se oddává zneužívání návykové látky, trestný čin spáchal pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním. Podle § 89 odst. 13 tr. zák. návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka, jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. V každém případě se tedy v tomto ustanovení mluví o jistých látkách, které jsou způsobivé nepříznivě ovlivňovat psychiku člověka. Podle znaleckého posudku však obžalovaný trpí poruchou osobnosti a dále pak trpí syndromem patologického hráčství. V daném případě se jedná o poměrně novou psychickou poruchu, na jejíž podstatu a klasifikační zařazení v systému ostatních duševních onemocnění a poruch nejsou dosud zcela sjednocené odborné názory. Znalci, kteří v tomto případě vypracovali znalecký posudek, se přiklonili k názorům, které vzešly z americké psychiatrické asociace a které našly odezvu i v desáté decenální revizi mezinárodní klasifikace nemocí Světové zdravotnické organizace, podle nichž jde o duševní poruchu blízkou návykovým stavům. Tuto poruchu tedy u obviněného hodnotí jako stav, který má charakter onemocnění a který také aktuálně vyžaduje odborné psychiatrické léčení. V každém případě však ze závěru znaleckého posudku vyplývá, že nejde o zneužívání nějaké „látky“, jak to má na mysli ustanovení § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák. Jde v daném případě o určitou mezeru v trestním zákoně, který samozřejmě s takovým vývojem duševních poruch nepočítal. Odvolací soud zkoumal i možnost uložení ochranného léčení podle § 72 odst. 2 písm. a) tr. zák., avšak ani tato varianta se na uvedený případ nedá vztáhnout, neboť v tomto případě je podmínkou, že pachatel trestný čin spáchal ve stavu zmenšené přičetnosti, což by bylo splněno, a další podmínkou je pak, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný. Tato druhá část podmínky ovšem, jak vyplývá z okolností případu splněna není.

Za této situace dospěl odvolací soud k závěru, že vzhledem k nutnosti uložení ochranného psychiatrického léčení je na místě postup za použití § 72 odst. 1 tr. zák. a § 32 odst. 2 tr. zák. Podle § 32 odst. 1, 2 tr. zák., jestliže pachatel spáchal trestný čin ve stavu zmenšené přičetnosti, který si, a to ani z nedbalosti, nepřivodil vlivem návykové látky, přihlédne soud k této okolnosti při stanovení druhu trestu a jeho výměry. Podle druhého odstavce tohoto ustanovení pak, má-li za to, že by vzhledem ke zdravotnímu stavu takového pachatele bylo možno za současného uložení ochranného léčení (§ 72 tr. zák.) dosáhnout účelu trestu i trestem kratšího trvání, sníží trest odnětí svobody pod

dolní hranici trestní sazby, není tedy vázán omezením uvedeným v § 40 odst. 3 tr. zák., a uloží zároveň ochranné léčení. Odvolací soud má zato, že tato trestní věc je případem, na který lze aplikovat právě ustanovení § 32 odst. 1, 2 tr. zák. Za této situace tedy uložil odvolací soud obžalovanému trest odnětí svobody v trvání pěti měsíců, tj. trest pod dolní hranicí zákonné trestní sazby, která činí šest měsíců, a současně uložil obžalovanému i ochranné psychiatrické léčení ve formě ústavní, a to podle § 72 odst. 1, 4 tr. zák. Při ukládání trestu pak odvolací soud přihlédl i k velmi kladnému hodnocení obžalovaného z výkonu vazby.